

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ เป็นเครื่องช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ จุดมุ่งหมายของการศึกษาก็เพื่อสร้างให้เยาวชนมีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การปฏิบัติงาน มุ่งส่งเสริมให้คนมีความคิดริเริ่ม สามารถดำเนินการต่าง ๆ อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นและยังช่วยให้คนรู้จักไตร่ตรองหาเหตุผลในการคิดการพูดการกระทำ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีมีค่ายิ่งในการนั้นย่อมต้องอาศัยระบบการศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพและคุณภาพทุกระดับการศึกษา¹ ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังขาดแคลนกำลังคนในระดับกลางและระดับสูง การพัฒนาประเทศจะสำเร็จลุล่วงไปได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ การพัฒนาการศึกษาจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องขยายงานด้านการศึกษาให้เพิ่มขึ้นทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ การศึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่นหลักสูตร แบบเรียน อาคาร วัสดุครู ตลอดจนตัวครูผู้สอนเองซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนมาก แมว่าการศึกษาคงได้วางหลักสูตร ประมวลการสอนมีตำราเรียนที่ดีและเหมาะสมเพียงใดก็ตาม ถ้าครูผู้สอนไม่มีความสามารถพอที่ไม่สามารถจะดำเนินการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาการขาดแคลนครูทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ กระทรวง

¹กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษาระดับขั้นที่ 3 พ.ศ. 2515-2519, (พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,) หน้า 43.

ศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งกำลังมุ่งผลิตครูให้มีปริมาณสูงขึ้น เพื่อให้เพียงพอับความต้องการของประเทศ แต่การมุ่งผลิตครูให้มีปริมาณสูงขึ้นนั้นหาวิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้องไม่ การแก้ปัญหาโดยการเพิ่มปริมาณในการผลิตครู ควรให้มีคุณภาพควบคู่กันไปด้วย จากการประชุมระดับรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ จากประเทศในภูมิภาคเอเชีย เมื่อวันที่ 22 ถึง 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2508² ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูว่า ครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะกำหนดคุณภาพและอัตราการขยายทางการศึกษา และจะทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการขยายตัวทางด้านปริมาณและคุณภาพ การขาดแคลนอาคาร และอุปกรณ์การสอนยังไม่เท่ากับการขาดแคลนครูที่เหมาะสม เพราะครูเป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความก้าวหน้าทางการศึกษา

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่าคุณภาพการศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู การศึกษาคณะแผนพัฒนาการศึกษาระดับที่ 3 ของประเทศไทยมุ่งส่งเสริมให้ความรู้และทักษะแก่ประชากรทุกเพศทุกวัยทั้งภายในและภายนอกระบบการศึกษา ป้องกันปัญหาค้นสังคมอันเกิดจากประชากรวัยเรียนที่ขาดการศึกษาต่อเนื่อง ปรับปรุงการศึกษาให้มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ขยายการปรับปรุงด้านการศึกษาภาคบังคับทั้งประถมศึกษาและประถมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับการเพิ่มประชากรวัยเรียน เร่งผลิตครูให้เพียงพอับความต้องการ ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่นกึ่งการ ส่งเสริมความเสมอภาคในการศึกษาค้นการปรับปรุงและขยายการศึกษาในส่วนภูมิภาค เร่งรัดจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนในการจัดการศึกษาในอัตราส่วนและวิธีทางที่เหมาะสม ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมและการศึกษานอกโรงเรียนให้เพิ่มขึ้นและสนับสนุนการศึกษายุ่งใหญ่ให้แพร่หลาย

²UNESCO, "Conference on Ministers of Education and Ministers Responsible for Economic Planning of Member States in Asia" Prospective of Education in Asia, (Bangkok, UNESCO, 1965), p. 107.

³กระทรวงศึกษาธิการ, เรื่องเกม, หน้า 45-46.

กระทรวงศึกษาธิการในความรับผิดชอบกรมการฝึกหัดครู มีหน้าที่รับผิดชอบในการผลิตครูให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ ได้ประสบปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการผลิตครูหลายประเภท จากการสัมมนาเรื่องการฝึกหัดครูในประเทศไทย⁴ ที่สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติจัดขึ้น ณ โรงแรมสมิทธา จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ 23-27 สิงหาคม 2515 นั้น ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการฝึกหัดครูในประเทศไทยพอสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการขาดแคลนครู การฝึกหัดครูในปัจจุบันมีปัญหาการขาดแคลนครูทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ การขาดแคลนครูด้านปริมาณแก้ไขได้ยากกว่าด้านคุณภาพ หน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ผลิตครูจึงเร่งรัดและขยายการดำเนินงานภายใต้ความรับผิดชอบของตน จนทำให้เกิดระบบการฝึกหัดครูมากมายหลายระบบทั้งสายสามัญและอาชีวศึกษา และอยู่ภายใต้หลายสังกัดหน่วยงาน การดำเนินงานในสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นไปโดยขาดความต่อเนื่อง และการติดต่อประสานงานซึ่งกันและกัน การดำเนินงานต่างคนต่างทำ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูในสาขาที่ตนรับผิดชอบ

2. การใช้ครู การใช้ครูและการกระจายครูยังเป็นไปไม่เหมาะสมและตรงตามหน้าที่ ครูเป็นจำนวนมากต้องไปทำงานธุรการทั้งในสถาบันการศึกษา หรือสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้อง กรณีนี้ทำให้การขาดแคลนครูซึ่งมีมากอยู่แล้ว ยิ่งขาดแคลนหนักขึ้นไปอีกเพราะใช้ครูผิดหน้าที่

3. การกระจายกำลังครู เป็นไปอย่างไม่เหมาะสมไม่ได้สัดส่วนทั้งในด้านการกระจายกำลังครูระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคและ การกระจายกำลังครูระหว่างระดับการศึกษา ครูส่วนใหญ่นิยมรับราชการในส่วนกลางเพราะมีความสะดวกสบายกว่าทั้งในด้านการศึกษาต่อและความก้าวหน้าผู้มีคุณวุฒิไม่นิยมออกไปสู่ชนบทเพราะมีปัญหา

⁴ประยูร ศรีประสาธน์ "สภาพการฝึกหัดครูในประเทศไทย" วารสารครู-ศาสตร์, 3, 3-4 (เมษายน-กรกฎาคม, 2516) หน้า 58-82.

เรื่องความปลอดภัยและความก้าวหน้า แมแต่สถาบันการศึกษา มักจะได้รับการสนับสนุน ทางด้านวัสดุอุปกรณ์การศึกษา เป็นไปอย่างไม่ไต่สัคน และสมดุลงัน เกิดความไม่เท่าเทียมของสถาบันการศึกษาทำให้ครูที่มีความสามารถที่พยายามย้ายไปอยู่สถาบันที่มีสถาบันมากกว่า ส่วนการกระจายกำลังครูระหว่างระดับการศึกษาคือ ครูมีวุฒิสูงไม่นิยมสอนในระดับต่ำ ๆ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา เพราะคตินิยมที่ถือว่าการสอนในระดับสูงๆ มีศักดิ์สูงกว่าระดับต่ำ ๆ และหลักสูตร ป.กศ. เป็นหลักสูตร เพื่อการนำไปสอนประถมศึกษา และหลักสูตร ป.กศ. สูงเป็นหลักสูตร เพื่อสอนระดับมัธยมศึกษาเมื่อครูจบ ป.กศ. สูงแล้วก็จะไม่กลับไปสอนประถมศึกษา เพราะได้เรียนมาเพื่อสอนมัธยมศึกษา กรณีนี้ทำให้เกิดการสูญเสียเปล่าในการเตรียมคน

4. หลักสูตรการฝึกหัดครู พยายามเน้นหรือชักจูงให้ผู้เรียน เรียนต่อในระดับสูง ๆ ต่อไปมากกว่าจะเป็นการ ชักจูงให้ผู้เรียนออกมาทำการสอน เมื่อจบการศึกษา ระดับหนึ่งแล้ว นอกจากนี้ระบบการฝึกหัดครูยังก่อให้เกิดความ เชื่อถืออย่างหนึ่งว่า การศึกษาคำ ๆ ก็ควรที่จะให้ผู้ที่มิวุฒิเท่าเท่านั้น ผู้มีวุฒิสูงไม่นิยมสอนระดับต่ำ ๆ เพราะถือว่ามีศักดิ์ศรีและโอกาสก้าวหน้ามากกว่าการสอนในระดับสูง ๆ และการที่หลักสูตรไม่มีความต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความสูญเสียเปล่าในวงการฝึกหัดครูมากมาย เพราะครูที่ประสงค์ จะเรียนต่อในระดับสูง ๆ ต้อง เปลี่ยนสาขาการเรียนของตนมิได้เอาพื้นฐานที่ตนเรียน มาใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาระดับสูง หลักสูตรการฝึกหัดครูทุกระดับในขณะนี้ล้วน แตลาลมัยไม่ตรงกับสภาพความต้องการ และ ข้อเท็จจริงในปัจจุบัน หลักสูตร เน้นเนื้อหา มากกว่าการฝึกสอนและวิชาการศึกษา การสอนครูในสถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่ในตำรา ต่างประเทศเป็นหลักในการสอน สิ่งที่สอนไม่สามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวันใน โรงเรียนไทยได้ การจัดหลักสูตรไม่วิจัยจากความต้องการของครูและ ลักษณะครูที่ต้องการ

5. การฝึกหัดครูภาคสมทบ (Twilight Courses) การฝึกหัดครูภาคสมทบบมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมครูประจำการหรือผู้มีอาชีพมาเรียนในภาคปกติได้ แต่เมื่อเปิดหลักสูตรภาคนี้แล้วก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมากกล่าวคือ ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการเรียนหลักสูตรภาคค่ำจริง ส่วนใหญ่เป็นครูในตัวเมืองที่สถาบันฝึกหัดครูตั้งอยู่

ครูส่วนใหญ่หวังที่จะเพิ่มพูนวิทยฐานะและเพิ่มพูนวุฒิของตัวเองให้สูงขึ้นเพื่อเลื่อนตำแหน่งมากกว่าที่จะนำความรู้ไปใช้ปรับปรุงการสอนของตน ครูประจำการต้องละทิ้งโรงเรียนขณะที่ทำการสอนมาเรียนภาคค่ำ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่นทำให้นักเรียนในโรงเรียนไม่มีครูสอน สำหรับครูที่สอนในทบทางไกลและประสงค์จะเรียนต่อ เมื่อเขาเรียนแล้วก็มักจะละทิ้งโรงเรียน โดยเฉพาะคอนบาย เพื่อไปเรียนภาคค่ำตามสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ บางแห่งก็ถึงกับข้ามจังหวัดไปเรียน ซึ่งอาจใช้เวลาเดินทางเที่ยวละ 3 ชั่วโมงก็มี กลับบ้านก็มีเวลาพักผ่อนน้อย ทำให้คุณภาพการสอนค่อยลงเพราะไม่มีเวลาเตรียมการสอน ความเอาใจใส่เด็กมีน้อยลง

6. หลักสูตรพิเศษ จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครูและเป็นหลักสูตรที่มุ่งหวังจะให้ครูได้รับประกาศนียบัตรอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อนำไปใช้เพิ่มพูนวิทยฐานะมากกว่านำความรู้ไปใช้ฝึกสอนหรือปรับปรุงวิธีสอน โดยเน้นการสอนเป็นสำคัญมิได้มีการฝึกสอนในห้องเรียนจริง ๆ หลักสูตรดังกล่าวนี้มีได้ผลในการปรับปรุงคุณภาพครูให้ดีขึ้นเลย มุ่งเพื่อความก้าวหน้าในตำแหน่งและอัตราเงินเดือนมากกว่าการปรับปรุงคุณภาพการสอนของครู ทำให้คุณภาพการศึกษาต่ำลง มีมาตรฐานไม่ดีพอ

7. วัสดุอุปกรณ์การศึกษา ที่ใช้ในสถาบันฝึกหัดครูล้วนแต่ล่าสมัยสมควรที่จะได้รับการปรับปรุงเป็นที่ยอมรับทั่วกันว่า วัสดุอุปกรณ์การศึกษามีความสำคัญมากในการที่จะทำให้เกิดเกิดความรู้สึกสนใจที่จะเรียนหนังสือและทำให้การเรียนได้รับผลดียิ่งขึ้น เมื่อครูในสถาบันฝึกหัดครูนำเอาวัสดุอุปกรณ์การศึกษามาใช้สอนนักเรียนฝึกหัดครู นักเรียนเหล่านั้นจะจัดจำและคิดหาทางนำไปใช้สอนนักเรียนในชั้นจริง ๆ แต่สภาพโรงเรียนในทบแทบแต่ในตัวเมืองไม่อาจจะมีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยได้อย่างทั่วถึงและบางอย่างก็มีราคาแพง การเรียนเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือดังกล่าวจึงไม่ก่อประโยชน์มากนัก และกลับจะมีผลก่อให้เกิดความท้อใจแก่ครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่มีเครื่องมือเครื่องใช้ อันอาจจะมีผลทำให้คิดหาทางย้ายไปอยู่สถาบันที่มีความพร้อมเพียงดังกล่าว ดังนั้นการเรียนการสอน การนำวัสดุอุปกรณ์การศึกษามาใช้ในสถาบันฝึกหัดครูต้องคำนึงถึงปัญหาและผลเสียอันอาจเกิดขึ้นจากกรณีดังกล่าว

8. การเรียนเพื่อก้าวมาเป็นอาจารย์ อาจารย์ที่สอนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ส่วนมากได้มาจากบุคคลที่สำเร็จการศึกษา มาจากสถาบันแห่งนั้น หรือจากต่างประเทศ บุคคลเหล่านี้มิได้มี การศึกษาวิชาเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิค การออกข้อสอบและวัสดุ การสอนของอาจารย์แต่ละท่าน รวมทั้งการสอนและการวัดผลมักจะอยู่กับพื้นฐานแนวความคิดส่วนตัวและวิธีการของแต่ละคน ซึ่งจะมีผลต่อเนื่อง ไปถึงคุณภาพของการ เรียนการสอน มีวิธีการถ่ายทอดไม่ดี ยากที่ผู้เรียนจะมีความรู้ความเข้าใจในวิชานั้น ๆ

9. โรงเรียนสาธิต มีจุดมุ่งหวังที่จะใช้เป็นห้องฝึกทดลองด้านวิชาการ ศึกษาของนักเรียนฝึกหัดครู เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกหัดครูออกฝึกสอนในสถานที่คล้ายคลึงกับโรงเรียนที่จะไปสอนจริง ทั้งในสภาพห้องเรียนและตัวนักเรียนแต่ละสภาพโรงเรียน สาธิตปัจจุบันห่างไกลจากวัตถุประสงค์เดิมมาก มีการขยายห้องเรียนให้ใหญ่โตเกินความ จำเป็นสำหรับการฝึกสอน บางสถาบันโรงเรียนสาธิตกลายเป็นสวัสดิการส่วนหนึ่งที่ให้แก่ อาจารย์และข้าราชการของสถาบันนั้น คุ้มการให้สิทธิส่งบุตรหลานเข้าเรียน ลักษณะ ของนักเรียนที่ควรจะไปควยบุคคลหลายประเภท หลายฐานะ ประสบการณ์และ สิ่งแวดล้อมคล้ายกลายเป็นโรงเรียนของคนฐานะเดียวกันคือ ฐานะคนข้างดีทำให้เกิด ความไม่เป็นธรรมต่อสังคมขึ้น

10. การประสานงานการฝึกหัดครู เนื่องจากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัด หลักสูตรฝึกหัดครูมีอยู่หลายหน่วยงานหลายสังกัด การดำเนินงานมิได้มีการติดค่อร่วมมือ ประสานงานกัน ต่างคนต่างทำ ทำให้เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนกันก่อให้เกิดความสิ้น เปลืองเกินความจำเป็น มีการจัดตั้งสถาบันขึ้นมาใหม่ ๆ มากมาย

11. การวัดผลในโรงเรียนสามัญ โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยเฉพาะระดับ ม.ศ. 4-5 ไม่ใคร่จะนิยมรับนักเรียนครูไปฝึกสอนมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการวัดผล เพราะการสอบไล่ไต่หรือตกนั้น ถือว่าสำคัญ จึงมีผลทำให้โรงเรียนนิยมจะใช้ครูอาจารย์ ประจำที่มีคุณวุฒิสอนมากกว่ายินดีที่จะให้นักเรียนฝึกสอนไปสอน เพราะไม่อาจประกันได้ว่า นักเรียนฝึกสอนเหล่านี้จะสามารถสอนได้ดี ลักษณะเช่นนี้ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการที่จะให้นัก เรียนครูมีประสบการณ์ด้านการฝึกสอนในระดับมัธยมปลาย

12. ความไม่เป็นธรรมทางการศึกษา สภาพการฝึกหัดครูที่ทุกสถาบันและทุกหน่วยงานจัดทำอยู่ในปัจจุบัน มีลักษณะที่มีความเหลื่อมล้ำกันมากในรูปของการได้รับความสนับสนุนทางด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ครูอาจารย์ ฯลฯ สถาบันส่วนกลางมักได้รับการสนับสนุนมากกว่าส่วนภูมิภาค และสถาบันที่ทำการศึกษาระดับสูงมักได้รับการสนับสนุนมากกว่าสถาบันที่ทำการสอนในระดับต่ำกว่า

จากปัญหาการขาดแคลนครู ทำให้สถาบันฝึกหัดครู และมหาวิทยาลัย หลายแห่งได้พยายามผลิตครูเพิ่มขึ้น นักศึกษาคูเหล่านี้ ได้ศึกษา ทั้งวิชาการศึกษาและวิชาสามัญควบคู่กันไป หลักสูตรส่วนมากมักจะกำหนดให้นักศึกษาได้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติภาคปฏิบัติคือการออกไปฝึกสอนจริงในโรงเรียนต่าง ๆ ก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา การฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ นั้น นักศึกษาต้องนำเอาความรู้และทฤษฎีที่ได้เรียนมาไปใช้ในการปฏิบัติจริง การฝึกสอนจึงนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการผลิตครูให้มีคุณภาพ เพราะช่วยให้ศึกษารูจักนำเอาความรู้และทฤษฎีที่ได้เรียนมาไปฝึกแก้ปัญหาในการสอนก่อนที่จะไปเผชิญกับชีวิตจริง การฝึกสอนจะช่วยให้นักศึกษา ได้รับประสบการณ์ตรงมากที่สุด และอาจเผชิญกับปัญหาจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากมาย เช่นปัญหาที่เกิดจากนักเรียน เกิดจากครูพี่เลี้ยง เกิดจากอาจารย์นิเทศก์ ตลอดจนเกิดจากตัวนักศึกษาฝึกสอนเอง ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน เป็นปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนพบมากที่สุด เพราะต้องเกี่ยวข้องกับอยู่ตลอดเวลา เกี่ยวกับการฝึกสอน ดร. วิจิตร ศรีสะอาน⁵ ได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ว่า ครูที่เรียนทฤษฎีไปมากมายแต่นำไปปฏิบัติการสอนจริง ๆ ไม่ได้หรือได้ยาก จึงจำเป็นต้องมีการเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป จุดมุ่งหมายในการฝึกสอนประการหนึ่งคือ การจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาไปพบกับชีวิตจริงหรือเสมือนจริงในห้องเรียน ซึ่งนักศึกษาจะพบกับปัญหาค้นต่าง ๆ และพยายามแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วย สำหรับ

⁵วิจิตร ศรีสะอาน, ดร. "หลักสูตรฝึกหัดครูที่ใช้ในปัจจุบัน" วิทยาสาร, 21 (พฤศจิกายน 2513), หน้า 57-58.

ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในห้องเรียนนั้น สถาบันฝึกหัดครูส่วนมากมักจะจัดให้นักศึกษาได้พบกับประสบการณ์เหล่านี้ก่อน โดยได้ฝึกให้นักศึกษาครูและเข้าใจรู้จักสังเกตและทำการทดลองก่อนที่จะออกไปฝึกสอน ส่วนวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ นั้นอาจารย์ผู้สอนมักจะเป็นผู้บอกให้ไม่ได้ฝึกให้นักศึกษารู้จักวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ดังนั้น เมื่อนักศึกษาได้พบปัญหาจริง ๆ แล้วมักจะไม่สามารถใช้พฤติกรรมหรือหาวิธีแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม และยังเกิดผลดีเท่าที่ควร การฝึกสอนมุ่งฝึกให้ผู้ที่จะเป็นครูใหม่ ได้ทดสอบความรู้ความสามารถและความคิดและฝึกการแก้ปัญหาในชั้นเรียน และแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ช่วยฝึกให้รู้จักหน้าที่ความเป็นครูและรับผิดชอบเหมือนครูจริง ๆ โดยครูพี่เลี้ยง หรืออาจารย์นิเทศก์ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ถ้าการฝึกสอนได้รับความช่วยเหลือบ่อย ๆ จะเกิดความเคยชินเมื่อไปพบกับปัญหาด้วยตนเอง แล้วมักไม่กล้าตัดสินใจ และไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

เนื่องจากสภาพการศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูและระดับอุดมศึกษา ที่จัดการศึกษาในด้านการฝึกหัดครู มีนักศึกษาเพิ่มขึ้นจำนวนมากจำนวนโรงเรียนและชั้นเรียนที่ใช้ฝึกสอนมีจำกัด จึงมีปัญหาในการส่งนักศึกษาออกไปฝึกสอน การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของจำนวนนักศึกษาครูจะเห็นได้จากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2506 มีนิสิตฝึกสอนทั้งปี 2 และปี 4 เพียง 160 คน ในปี พ.ศ. 2516 จำนวนนิสิตฝึกสอนเพิ่มขึ้นเป็น 488 คน การเพิ่มจำนวนนิสิตฝึกสอนอาจจะไม่เป็นภาระหนักสำหรับการบริหารงานของคณะครุศาสตร์มากนัก เพราะทางคณะย่อมอาจจะเพิ่มจำนวนอาจารย์นิเทศก์ให้มากขึ้นได้ แต่การฝึกสอนหรือประสบการณ์วิชาชีพเป็นเรื่องของความร่วมมือระหว่างบุคคลและหน่วยงานหลายฝ่าย ปัญหาที่คณะครุศาสตร์กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบันจึงเป็นเรื่องของความร่วมมือจากโรงเรียนที่คณะครุศาสตร์ส่งนิสิตออกไปฝึกสอน จำนวนโรงเรียนและชั้นเรียน รวมทั้งความร่วมมือของอาจารย์พี่เลี้ยงตามโรงเรียนต่าง ๆ ปัญหาการเพิ่มจำนวนนักศึกษาฝึกสอนมิได้จำกัดอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น คณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยอื่นรวมทั้งสถาบันฝึกหัดครูทั่วประเทศกำลังได้รับความกระทบกระเทือนเป็นอย่างยิ่ง เป็นที่คาดหมายว่าหากการเพิ่มของจำนวนโรงเรียนและนักศึกษาฝึก-

สอนยังคงดำเนินไปในอัตราส่วนที่ไม่สมดุลกัน ดังในปัจจุบันอีก 5 ปี ข้างหน้า สถาบันฝึกหัดครูจะไม่สามารถหาโรงเรียนฝึกสอนได้เพียงพอ⁶

ด้วยการตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวนี้ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้พยายามที่จะจัดหาประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่นักศึกษาฝึกสอนโดยไม่ต้องออกไปฝึกสอนจริงในห้องเรียน หรือออกไปใช้เวลานานอย่างใด โดยการจำลองสถานการณ์ของห้องเรียนและรวบรวมปัญหาการสอนไว้อย่างมีระบบดำเนินการควบคู่ไปกับการฝึกทักษะการสอน ด้วยวิธีการสอนแบบจุลภาค

การสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายที่จะจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ให้นิสิตฝึกสอนได้เผชิญกับปัญหาการสอนต่าง ๆ อย่างมีระบบและให้นักศึกษาได้ฝึกการแก้ปัญหาที่ได้เตรียมสร้างขึ้นไว้ด้วยตนเอง ซึ่งคาดว่าเมื่อนิสิตผู้นั้นสำเร็จการศึกษาไปเป็นครูจะสามารถแก้ปัญหาการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะอยู่ในสภาพการณ์อย่างไร ของเมืองไทย แต่ความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้นิสิตฝึกสอนเป็นครูที่ดีได้ นิสิตต้องมีทักษะในการสอนวิชาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับที่การสร้างสถานการณ์จำลองช่วยให้นิสิตฝึกแก้ปัญหาคด้วยตนเองได้ การสอนแบบจุลภาคจะช่วยเพิ่มทักษะการสอน การสร้างสถานการณ์จำลอง และการสอนแบบจุลภาค จึงต้องไปควบคู่กันไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าความพยายามในการแก้ปัญหาการฝึกสอนของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะมีประโยชน์ต่อสถาบันฝึกหัดครู และประเทศ

⁶ชัยยงค์ พรหมวงศ์, ดร., "การสร้างสถานการณ์จำลองและการสอนจุลภาค เพื่อแก้ปัญหาการฝึกสอน, เอกสารประกอบการบรรยายวิชา Simulation and Microteaching, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

ชาติอย่างมากโดยช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในอันที่จะต้องขยายห้องเรียนและเพิ่มจำนวนโรงเรียนขึ้นให้เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาฝึกสอนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงเข้าร่วมในโครงการ การสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) ปัญหาการ สอนโดยมุ่งเฉพาะปัญหาของครู (Simulation in Teaching Problems : Teachers' Problems) โดยการเสนอปัญหาออกมาในรูปแบบต่าง ๆ และจำลอง เมืองและ โรงเรียนขึ้นมาแห่งหนึ่ง ให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย สมมุติครู ครูประจำชั้นและนักเรียนที่มีสมมุติละ เป็นประวัติทำคู่มือเกี่ยวกับเมืองที่โรงเรียนตั้งอยู่ คู่มือสำหรับอาจารย์นิเทศและนิสิตเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลอง สมมุติ บัญชีเรียกขอ สมุดรายงานประจำตัว แผนภูมิสังคมมิติ เป็นต้น แล้วนำสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นนี้ ไปใช้ทดลองฝึกนิสิตใหญ่จากแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองแทนการออกไป ฝึกสอนจริงในห้องเรียน

การวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยที่ทำภายในประเทศ

ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้หลายท่านในปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวครูทั้งในคาน ครูฝึกสอน ครูใหม่ ครูประจำการตลอดจนการสร้างสถานการณ์จำลองดังนี้

ปี พ.ศ. 2506 ประมัย สวัสดิ์สิงห์ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง "การสำรวจปัญหาของครูโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระนครธนบุรี" โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาของครูในโรงเรียนราษฎร์ที่มีนักเรียนไม่ค่าก่ารั้น

ประมัย สวัสดิ์สิงห์ "การสำรวจปัญหาของครูโรงเรียนราษฎร์ในจังหวัดพระ นครธนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506 (อัคราเนา).

มัธยมปีที่ 6 และไม่ว่าชั้นเตรียมอุดมศึกษา โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูโรงเรียน
 ราษฎร จำนวน 51 โรงเรียน ใช้แบบสอบถามทั้งหมด 500 ฉบับ ได้รับคืนมา 407 ฉบับ
 ผลการวิจัยพบว่าปัญหาของครูส่วนใหญ่คือระดับค่าครองชีพยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ครูโรง-
 เรียนราษฎรต้องเสียภาษีเอง ความมั่นคงในการทำงานก็ไม่ดีไม่มีหลักประกันที่แน่นอน วุฒิ
 ของครูโรงเรียนราษฎรส่วนใหญ่จบชั้น ม.6 เท่านั้น ส่วนวุฒิทางด้านวิชาครูนั้นครูชายที่ได้
 รับรองวิทยะฐานะ ส่วนใหญ่มีวุฒิ ป.ม. ส่วนครูหญิงนั้นส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางวิชาครู
 โดยทั่วไปครูส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการเป็นครูดี เพราะถือว่าเป็นงานที่มีเกียรติ และมีประ-
 โยชน์ต่อสังคม สำหรับทางด้านสวัสดิภาพและความมั่นคงในอาชีพครูยังมีน้อย การบริการ
 ด้านสวัสดิการทางโรงเรียนจัดยาประจำบ้านไว้บริการแก่ผู้เจ็บป่วย ค่าเล่าเรียนบุตรส่วน
 ใหญ่ทางโรงเรียนยกเว้นให้หมด

ปี พ.ศ. 2508 วิทยา นาทอง⁸ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ "การสำรวจ
 ปัญหาของครูใหม่ในโรงเรียนมัธยม" ประการที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูใหม่ในโรงเรียน
 มัธยมศึกษาของรัฐบาลที่บรรจุในปีการศึกษา 2508 จำนวน 128 คน โดยไม่สุ่มตัวอย่าง
 ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำรวจปัญหา โดยได้แบ่งปัญหาออกเป็น 8 หมวด
 คือ

1. ความสามารถในการใช้ วิชาความรู้พื้นฐานอันจำเป็นต่อการสอน
2. การสอนและงานพิเศษ
3. ฐานะทางเศรษฐกิจของครูใหม่
4. การปรับตัว

⁸วิทยา นาทอง "การสำรวจปัญหาของครูใหม่ในโรงเรียนมัธยม" วิทยา
 นิพนธ์ปริชญา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508.
 (อัครสำเนา).

5. สภาพความเป็นอยู่และสวัสดิการ
6. ทักษะและความคิดเห็นบางประการ
7. สุขภาพและการใช้เวลาว่าง
8. ปัญหาและความต้องการอื่นของครูใหม่

ผลการวิจัยพบว่าครูใหม่มีปัญหาต่าง ๆ ตามที่สำรวจจริงโดยเฉพาะการใช้ความรู้พื้นฐาน อันจำเป็นต่อการสอน การสอนและงานพิเศษและที่เกี่ยวกับสวัสดิการและความช่วยเหลือต่าง ๆ ผู้วิจัยได้เสนอแนะการแก้ปัญหาเหล่านี้ต่อสถาบันฝึกหัดครูในตำแหน่งหลักสูตรโดยเน้นในแง่การนำไปใช้ให้มากขึ้น เสนอนำเสนอกรมกองเจ้าสังกัดเกี่ยวกับการบรรจุที่พักอาศัยและโครงการปฐมนิเทศ ครูใหม่ทั้งหมดขึ้นในส่วนกลาง เสนอแนะต่อโรงเรียนในต่างต่าง ๆ เช่นสวัสดิการของครูการจัดโปรแกรมการสอน และการทำงานสำหรับครูใหม่และการจัดให้ induction Program ขึ้นในโรงเรียน

ปี พ.ศ. 2511 มณฑล ปิยะมาศา⁹ ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี โดยมีจุดประสงค์จะศึกษาว่าครูคือนั้นมีคุณลักษณะอย่างไร โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่มีอายุระหว่าง 20 ปี - 60 ปี ทำการสอนมาแล้ว 1-4 ปี จำนวน 1406 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ลักษณะของครูคือนั้น นอกจากจะมีความสามารถในการให้การศึกษาอบรมแล้ว ควรจะมีคุณลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ประกอบด้วย

1. ส่งเสริมให้กำลังใจยกย่องชมเชยนักเรียน
2. เมตตากรุณา
3. การสอนดี

⁹มณฑล ปิยะมาศา "การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครธนบุรี" ปรินตีพอนการศึกษามหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2511 (อัคราเนนา).

4. ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักเรียน
5. มีเหตุผลเป็นประชาธิปไตย
6. บุคลิกภาพดี
7. มีความยุติธรรมซื่อตรง
8. ให้ความอุปการะแก่นักเรียน
9. มีสัมพันธภาพอันดีกับนักเรียน

ปี พ.ศ. 2512 นงนุช สารากรณ¹⁰ ได้ทำการศึกษาลักษณะงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจอัตรากำลังการทำงานที่เหมาะสมของครู และปัญหาในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้ครูใหญ่จำนวน 38 คน ครูจำนวน 464 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดพระนครและธนบุรีจำนวน 38 แห่ง ผลการวิจัยในด้านที่เกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานพบว่าครูมีปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียนมากที่สุด ซึ่งได้แก่ปัญหาค่านการ เรียนและความประพฤติ ส่วนปัญหารองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับระบบการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับผู้บริหาร เกี่ยวกับอัตรากำลังของครู และปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน

ปี พ.ศ. 2513 สุดจิต หนูนภักดี¹¹ ได้ทำการศึกษาปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดพระนครธนบุรี โดยมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของครูที่เลี้ยงที่มีคือนักเรียนฝึกสอน และศึกษาปัญหาที่ครูที่เลี้ยง และนัก-

¹⁰นงนุช สารากรณ "การศึกษาลักษณะงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512 (อัคราเนา).

¹¹สุดจิต หนูนภักดี, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดพระนครธนบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515 (อัคราเนา).

ศึกษาฝึกสอนต้องประสบในการดำเนินการสอน โดยไม่ได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูพี่เลี้ยง โรงเรียนในโครงการฝึกหัดครูชนบทในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจำนวน 113 คน และนักเรียนฝึกสอนที่ออกฝึกสอนในปีการศึกษา 2510 จำนวน 420 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าครูพี่เลี้ยงส่วนยังไม่เข้าใจความมุ่งหมายและวิธีดำเนินงานของโครงการและไม่ทราบหน้าที่รับผิดชอบของตนดีพอ มีเวลาช่วยเหลือแนะนำนักเรียนฝึกสอนน้อย ครูพี่เลี้ยงต้องการความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การสอน การค้นคว้าจากห้องสมุด ความร่วมมือจากอาจารย์นิเทศก์ ส่วนนักเรียนฝึกสอนมีปัญหาในด้านวิธีสอน ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่แสดงความคิดเห็น ไม่สามารถผลิตอุปกรณ์การสอน มีอุปสรรคในการปฏิบัติงานทั้งในด้านวิธีการ วัสดุบุคคล และวัสดุอุปกรณ์

ปี พ.ศ. 2515 สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ¹² ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนประสบระหว่างไปทำการฝึกสอน โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูพี่เลี้ยง 10 คน อาจารย์นิเทศก์ 9 คน และนักศึกษาฝึกสอนในปี พ.ศ. 2515 จำนวน 110 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์เห็นว่านักเรียนฝึกสอนมีปัญหาในด้านขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่ชวนช่วยในการทำอุปกรณ์ ไม่สามารถแก้ปัญหาส่วนตัวของเด็กนักเรียน ไม่มีกลวิธีในการโน้มน้าวจิตใจเด็ก มีความลำบากในการสร้างขอทดสอบและขาดงบประมาณในการปฏิบัติงาน เพื่อการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในการพัฒนาหมู่บ้าน วิทยาลัยไม่เคยจัดสัมมนาหลังจากฝึกสอน

¹² สาลีทิพย์ ศรีสุทธิ, " ปัญหาการสอนในฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา " วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515 (อค์สำเนา).

สำหรับการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับสถานการณ์ จำลอง (Simulation) ที่
กระทำกันภายในประเทศเท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันมีอยู่ 4 คนด้วยกันคือ

ในปี พ.ศ. 2516 สิรินา เล็บครุฑ¹³ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษา
พฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง ที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการ
สร้างแบบจำลอง ของปัญหา (Simulation) เพื่อให้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้
ปัญหาก่อนออกฝึกสอน การวิจัยมุ่งศึกษาถึงปัญหาที่พบในชั้นเรียนของนักศึกษาคู ที่มีระดับ
การศึกษาต่างกัน รวมทั้งวิธีแก้ปัญหาทั้งที่ประสบผลสำเร็จ ไม่ประสบผลสำเร็จและความ
คิดอื่น ๆ ที่จะใช้แก้ปัญหานั้น ๆ เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบจำลองของปัญหา (Simulation)
2 แบบ คือการศึกษาเป็นรายกรณี (Case Study) และการแสดงบทบาท (Role playing)
แบบจำลองของปัญหานี้ สร้างไว้เพื่อนำไปเป็นอุปกรณ์สำหรับนิสิต นักศึกษาคูให้รู้จักคิดแก้
ปัญหา การวิจัยใช้กับนักศึกษาระดับ ป.กศ. สูง ปีการศึกษา 2516 ที่ทำการฝึกสอน
เด็กมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 เดือน จากวิทยาลัยครูในส่วนกลาง 5 แห่งรวบรวมข้อมูลโดย
ใช้แบบสอบถามแบบพฤติกรรมวิฤต (The critical incident technique) ใช้การ
วิเคราะห์ข้อมูลคือความถี่ ได้ปัญหาระดับมัธยม 67 ปัญหา ระดับประถม 102 ปัญหาและ
นำไปสร้างแบบจำลองของปัญหาไว้ทั้งหมด 40 แบบ

003453

¹³ สิรินา เล็บครุฑ, "การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง ที่ออก
ฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation)
เพื่อให้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหาก่อนออกฝึกสอน" ปริทัศน์นิตยสารศึกษาศาสตร์
บัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517 (อัสส่าเนา)

ในปี พ.ศ. 2516 อารีย์ รัชฎาวงษ์¹⁴ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการสร้างแบบจำลอง (Simulation) ของปัญหาเพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตฝึกสอนในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน การวิจัยมุ่งศึกษาถึงปัญหาที่พบในชั้นเรียนระหว่างออกฝึกสอนของนักศึกษาครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน รวมทั้งวิธีแก้ปัญหาทั้งที่ประสบผลสำเร็จ ไม่ประสบผลสำเร็จและความคิดอื่น ๆ ที่จะใช้แก้ปัญหานั้น ๆ เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบจำลองของปัญหา (Simulation) 2 แบบ คือ การศึกษาเป็นรายกรณี (Case Study) และการแสดงบทบาท (Role playing) ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรี สาขามัธยมศึกษาในปีการศึกษา 2516 ที่ทำการฝึกสอนเด็กระดับมัธยมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 เดือน จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา 3 แห่งคือ ประสานมิตร ปทุมวัน และพระนคร รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรม วิกฤต (The critical incident technique) ใช้ความถี่ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ปัญหาทั้งสิ้น 111 ปัญหา และนำไปสร้างเป็นแบบจำลองของปัญหาได้ทั้งหมด 40 แบบ

¹⁴อารีย์ รัชฎาวงษ์, " การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลอง (Simulation) ของปัญหาเพื่อใช้ฝึกสอนนิสิตในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน, " วิทยุงานพนมมหาบัณฑิตวิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517.

ในปี พ.ศ. 2516 นันทนา จูหังคะ¹⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.กศ. ต้น ที่ออกฝึกสอน ทอการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อนออกฝึกสอน" การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจพฤติกรรมที่นักศึกษาฝึกหัดครูระดับ ป.กศ. ต้น ในวิทยาลัยครูสวนกลางที่ทำการฝึกสอนในระดับชั้นอนุบาล-ประถมปีที่ 7 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2516 โดยให้ตอบแบบสอบถามแบบเปิดเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากนักเรียนและวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนพบมากที่สุดได้แก่ปัญหาเด็กไม่สนใจเรียน รองลงมาคือเรียนอ่อน และ เกเรตามลำดับ เด็กเจ้าของปัญหาส่วนใหญ่เป็นเด็กชาย ส่วนวิธีการแก้ปัญหานั้นนักศึกษาฝึกสอนใช้วิธีการต่าง ๆ กันในการแก้ปัญหาแต่ละปัญหา วิธีการที่เ้มากคือ การว่ากล่าว ตักเตือน การทำโทษ การให้ความสนใจ และการให้ทำงานเพิ่มขึ้น เมื่อรวบรวมปัญหาที่ไดพบแล้วนำมาสร้างเป็นแบบจำลองของปัญหา 2 แบบคือ การศึกษารายกรณี และการแสดงบทบาทแบบละ 20 เรื่อง โดยให้เรื่องทั้งหมดครอบคลุมปัญหาที่สำรวจพบนั้น เพื่อไว้เป็นแบบในการฝึกนักศึกษา ฝึกหัดครูก่อนออกฝึกสอนให้คิดแก้ปัญหาที่อาจจะพบในการฝึกสอนด้วยตัวของเขาเอง

ในปี พ.ศ. 2516 ไพศาล อันประเสริฐ¹⁶ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ "การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมศึกษาที่ออกฝึกสอน ทอการแก้ปัญหาใน

¹⁵นันทนา จูหังคะ "การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.กศ. ต้น ที่ออกฝึกสอน ทอการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา ก่อน ออกฝึกสอน" ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517.

¹⁶ไพศาล อันประเสริฐ "การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรี สาขาประถมศึกษาที่ออกฝึกสอน ทอการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอน" ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517.

ชั้นเรียนและการสร้างแบบจำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อให้นักศึกษานิเทศน์ศึกษาในการคิดแก้ปัญหาออกฝึกสอน" การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงปัญหาที่พบในชั้นเรียนของนิเทศน์ศึกษาครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน รวมทั้งวิธีแก้ปัญหาที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จและความคิดอื่น ๆ ที่จะทำให้แก้ปัญหานั้น เพื่อนำไปสร้างแบบจำลองของปัญหา 2 แบบคือ การศึกษาเป็นรายกรณี (Case study) และการแสดงบทบาท (Role playing) แบบจำลองของปัญหานี้สร้างไว้เพื่อนำไปเป็นอุปกรณ์สำหรับฝึกนิเทศน์ศึกษาให้รู้จักคิดแก้ปัญหา ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิเทศน์ปริญญาตรี สาขาประถมศึกษาในปี 2516 ที่ออกฝึกสอนเคັกระดับประถมศึกษามาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 เดือน จากสถานศึกษา 3 แห่งคือ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามแบบพฤติกรรมวิกฤต (The Critical incident technique) ได้ปัญหาทั้งสิ้น 85 ปัญหาและนำไปสร้างเป็นแบบจำลองของปัญหาไว้ทั้งหมด 40 แบบ

สำหรับการวิจัยที่เกี่ยวกับสถานการณ์จำลองดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะนำเอาแบบจำลองของปัญหาที่ได้จำลองขึ้นไปใช้กับ นักศึกษาฝึกสอนให้รู้จักแก้ปัญหาต่างด้วยตนเอง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้สร้างขึ้นมาจากปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนจริง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษามีทัศนคติที่มีความคุ้นเคยและได้รับประสบการณ์ กณที่ จะออกไปฝึกสอนจริง ๆ ในโรงเรียน

การวิจัยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาครูและสถานการณ์จำลองไว้หลายคน ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ไว้ดังนี้

ปี พ.ศ. 1954 จอห์น ซี ฟลานาแกน¹⁷ (John C. Flanagan : 1954) ได้ทำการวิจัย พฤติกรรมวิกฤติ (The critical incident technique) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและวิธีแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น และผู้วิจัยได้เสนอวิธีแก้ปัญหาของครูพี่เลี้ยงโดยต้องปฏิบัติดังนี้

1. ต้องเตรียมสำหรับการสอนให้ดี
2. ควบคุมพฤติกรรมในชั้นให้ดี
3. ให้คำแนะนำวิธีการต่าง ๆ ก่อนนักศึกษาฝึกสอนใดก็ได้
4. แสดงความสนใจต่อนักเรียนฝึกสอน
5. แสดงความสนใจในการสอน
6. ใช้วิธีการที่ไคผลในการควบคุมชั้น
7. ใ้ทูปกรณการสอณ ไคผลดี
8. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนฝึกสอน
9. ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการควบคุมชั้นเรียนแก่นักศึกษาฝึกสอน
10. เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในบางเวลา
11. ให้กำลังใจ
12. ให้ข้อมูลนักเรียนที่จำเป็นต่อนักเรียนฝึกสอน
13. แสดงความสนใจอนาคตนักศึกษาฝึกสอน
14. ปฏิบัติกับนักศึกษาฝึกสอนเช่นเดียวกับเพื่อนร่วมอาชีพ
15. แสดงความสนใจในเนื้อหาวิชาที่สอน
16. สนใจที่จะติชมการสอนของนักเรียนฝึกสอน
17. มีส่วนรวมในบทเรียน
18. ยกย่องเมื่อนักเรียนฝึกสอนทำดี

¹⁷ John C. Flanagan, "The Critical Incident Technique" Psychological Bulletin, 51, (July, 1954), 327.

ปี ค.ศ. 1958 แมรี เอ สมิท¹⁸ (Mary A. Smmith) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประชุมให้คำแนะนำแก่นักเรียนฝึกสอนในโรงเรียนฝึกสอนในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาที่สำคัญและให้ข้อเสนอแนะ แก่นิสิตฝึกสอน โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์นิเทศก์จำนวน 27 คน และนักศึกษาฝึกสอนจำนวน 81 คน ผลการวิจัยพบว่าปัญหาที่สำคัญที่อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษามีความเห็นพ้องกันคือ

1. การประเมินผลการเรียนและการพัฒนาการของเด็ก
2. การพัฒนาการของนักเรียนฝึกสอน
3. การอภิปรายปัญหาเด็กเป็นรายบุคคล
4. การปฏิบัติต้งานประจำวันของครู
5. ปัญหากระบวนการหมู่พวกในห้องเรียน
6. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการและการวางแผน

คุณลักษณะของอาจารย์นิเทศก์ในการประชุมคือ

1. สร้างบรรยากาศกับวิธีการและการวางแผน
2. ให้ข้อเสนอแนะครั้งแรกและครั้งสุดท้ายที่มีผลในทางบวก
3. ให้นักเรียนฝึกสอนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น
4. เป็นคนมีน้ำใจกว้างในการร่วมประชุมปรึกษา
5. ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ

¹⁸ Mary A. Smith, "Supervision Conferences in Student Teaching in Campus Elementary Schools," Dissertation Abstracts, 19,11 (1959), 2870-A.

ในปี พ.ศ. 1959 แคน บอย คูก¹⁹ (Dan Boy Cooke) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ขนาดมาตรฐานเพื่อช่วยกำหนดคุณภาพที่ได้มาตรฐานในโครงการฝึกสอน" โดยมีวัตถุประสงค์ในการตั้งเกณฑ์ในโครงการฝึกสอนขึ้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการฝึกสอนโดยถามถึงการจัดและการดำเนินงานการฝึกสอนและการเสนอแนะในโครงการฝึกสอน จากผลการวิจัยทำให้สามารถกำหนดขนาดมาตรฐานต่าง ๆ ดังนี้

1. การฝึกสอนเต็มวันควรใช้เวลาอย่างน้อย 9 สัปดาห์ ถ้าฝึกสอนครึ่งวันควรใช้เวลา 18 สัปดาห์
2. การนิเทศการฝึกสอนคนหนึ่ง ๆ ควรใช้เวลา 2 ชั่วโมงใน 1 สัปดาห์ ต่อการสอนแบบเต็มวัน
3. ครูพี่เลี้ยงควรมีวุฒิปริญญาตรี เคยเรียนวิชานิเทศการศึกษามาแล้ว เคยสอนมาแล้ว 2-5 ปี
4. อาจารย์นิเทศก์ในโรงเรียนสาธิตควรมีวุฒิปริญญาโทการศึกษา เคยเรียนวิชานิเทศการศึกษามาแล้ว ผ่านการสอนมาก่อน 3-5 ปี
5. ในระดับประถมศึกษา ครูพี่เลี้ยง 1 คนควรรับผิดชอบนักเรียนฝึกสอนไม่เกิน 1 คน ในระดับมัธยม ควรรับผิดชอบไม่เกิน 2 คน ต่อหนึ่งภาคเรียน
6. ครูพี่เลี้ยงควรมีเวลาว่างการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เพื่อเข้าร่วมสัมมนา อภิปรายปัญหาพร้อมกับนักเรียนฝึกสอนและอาจารย์นิเทศ
7. สถาบันฝึกหัดครูควรเชิญครูพี่เลี้ยงเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับโปรแกรมการฝึกสอนภาคเรียนละ 1 หรือ 2 ครั้ง

¹⁹ Dan Boy Cooke "Quantitative Standards for the Implement of Qualitative Standards in Student Teaching Programs," Dissertation Abstracts 20, 9 (1960) 3645-A.

8. ครูพี่เลี้ยงมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการฝึกสอนควรได้รับการยกย่องควย
9. การฝึกสอนเป็นงานหนักอยู่แล้วในระหว่างฝึกสอนจึงไม่ควรมีการเรียน
แต่ในการฝึกสอนแบบครึ่งวัน อาจจะอนุญาตให้เรียนได้ไม่เกิน 2 วิชาที่ไม่สัมพันธ์กับวิชา
ที่สอน
10. ในระหว่างฝึกสอนควรมีบ้านพักใกล้ โรงเรียน
11. นักเรียนฝึกสอนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนที่ตนฝึก
สอน
12. นักเรียนฝึกสอนควรเรียนรู้งานประจำต่าง ๆ ของครูพี่เลี้ยงควย
13. นักเรียนฝึกสอนควรหาประสบการณ์จากการสังเกตการสอนที่ต่างระดับ
กันในโรงเรียนใกล้เคียงบ้างเพื่อเปรียบเทียบกับศิลปะและความสามารถของตน
14. ควรจัดให้นักเรียนฝึกสอนมีประสบการณ์ในหลายระดับการศึกษา

ในปี ค.ศ. 1963 โรส แอน เบอนาโด²⁰ (Rose Ann Bernado 1963) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง "พื้นฐานทางวัฒนธรรมของนักเรียนฝึกสอนและ การให้ความร่วมมือของครูตามทัศนคติของนักเรียน ปัญหาการฝึกสอนและความสัมพันธ์ของนักเรียนฝึกหัดครู" โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว การศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ไปยังนักเรียนฝึกสอนและครูพี่เลี้ยงจำนวน 65 คน ซึ่งทำงานอยู่ในโรงเรียนในรัฐเพนซิลวาเนีย ผลการวิจัยพบว่า จะมีปัญหาระหว่างครูพี่เลี้ยง กับนักเรียนฝึกสอนถ้าพื้นฐานทางวัฒนธรรมของบุคคลทั้งสองฝ่ายแตกต่างกัน ครูพี่เลี้ยง ส่วนมากกล่าวว่าปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาระหว่างบุคคล ซึ่งจะเห็นว่าครูพี่เลี้ยงกับนักเรียน ฝึกสอนที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมต่างกันมาก จะยากต่อการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้วิจัยได้

²⁰Rose Ann Bernado, " Cultural Backgrounds of Students Co-operating Teachers as Related to Attitudes Toward Children Problems of Student Teaching and Achievement of Student Teachers" Dissertation Abstracts, 23, 10 (1963), 3791-A.

ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรพิจารณาให้ครูพี่เลี้ยงและนักเรียนฝึกสอนมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันที่สุดเพื่อให้ทำงานร่วมกันได้ดี หรือควรจัด ให้บุคคลทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจกัน

ในปี ค.ศ. 1967 วิลเลียม อาร์ เบค²¹ (William R. Beck) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ครูที่ฉันชอบ โดยเื่อของคประกอบในการวิเคราะห์ลักษณะครู 5 ประการ" โดยได้ใช้แบบสอบถามเรื่อง "ครูของฉัน" ถามนักเรียนชั้น ป.6 โรงเรียนของสมาคมการศึกษาเพนินซูลา มลรัฐแคลิ ฟอเนีย จำนวน 2108 คน ตามคุณลักษณะของครู 5 ประการ

1. ในด้านความรักความเอาใจใส่ต่อนักเรียน เช่นการช่วยเหลือให้นักเรียนประสบความสำเร็จในอารมณ์ สังคม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อนักเรียน
2. ให้ความรู้แก่นักเรียน ช่วยให้มีความรู้และมีความสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ
3. มีระเบียบวินัยดี สามารถควบคุมบรรยากาศในห้องเรียนให้ดำเนินไปด้วยดี
4. ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน ช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น
5. ปรับปรุงวิธีสอนอยู่เสมอ

ผลจากการวิจัยพบว่าครูที่ตามทรรคนะนักเรียนระดับ 6 เห็นว่าครูควรมีคุณสมบัติให้ความรักความเอาใจใส่นักเรียน ให้ความรู้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน และส่งเสริมให้กำลังใจในด้าน การเรียนด้วย

²¹ William R. Beck., " Pupils! Perceptions of Teacher Merit: A Factor Analysis of Five Postulated Dimension," The Journal of Educational Research, 61 (November, 1967), pp. 127-28.

ใน ค.ศ. 1968 ไรอัน เดวิด จี และคณะ²² (Ryans David G. and Others) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครู โดยใช้วิธีการ (The Critical Incident Techniques. โดยการสังเกตและ ค้นหาพฤติกรรมที่สำคัญ โดยให้ครูเขียนเล่าเหตุการณ์วิกฤตที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และไดสรูปพฤติกรรมที่เมาะสม

พฤติกรรมที่ดี	พฤติกรรมที่ไม่ดี
คนที่ควบคุมตนเอง	ขาดความสงบเยือกเย็น
สนใจในตัวนักเรียนและกิจกรรมของชั้น	ไม่สนใจในตัวนักเรียนและกิจกรรมของชั้น
ว่าเรื่งแจ่มใจ	อารมณ์ไม่ดีเห็นทุกอย่างเศร้าไปหมด
ควบคุมตนเองไม่ผิดหวังบ่อย ๆ	อารมณ์ไม่ดี โกรธง่าย
มีอารมณ์ขัน	เคร่งขรึม
ยอมรับเมื่อตนทำผิด	ไม่ยอมรับผิดตนเอง
มีความอดทน	ท้อแพ้อ่อนแอ
แสดงความเข้าใจเข้าใจนักเรียน	ขาดความเมตตากรุณา
แสดงความเป็นเพื่อนและสุภาพต่อนักเรียน	ไม่ให้ความสนับสนุนช่วย
ไม่ลำเอียงสนใจนักเรียนเฉพาะคน	ลำเอียงสนใจนักเรียน เฉพาะคน
ช่วยเหลือปัญหาส่วนตัวนักเรียนเท่ากับ	สนใจเฉพาะคานการ เรียน
ปัญหาการเรียน	
ยกย่องชมเชยผู้ทำงานดี	ไม่ยกย่องหรือปรับปรุงนักเรียนให้ดีขึ้น
ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนมากที่สุด	ใช้ความคิดของตนเอง เป็นใหญ่

²²Ryans David G. and Others, " Characteristics of the Teachers, George Banta Camp., Manarsha, 1970, p. 82.

พฤติกรรมที่ดี	พฤติกรรมที่ไม่ดี
เตรียมการสอนเป็นอย่างดี มีการยึดแผนการสอนถ้าไม่เป็นไปตาม- แผนการสอน	ไม่เตรียมการสอน ต้องสอนตามแบบที่วางไว้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง
ยอมรับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ใช้อุปกรณ์การสอนให้นักเรียนสนใจ ชี้แนวทางนักเรียนแจ่มแจ้งมีการสาธิต	ไม่คำนึงถึงความแตกต่างนักเรียน ใช้วัสดุและวิธีสอนที่ไม่น่าสนใจ การสาธิต อธิบายไม่ชัดเจน
อภิปราย ให้คำชี้แจงแจ่มแจ้งไม่คลุมเครือ สนับสนุนให้นักเรียนแก้ปัญหาและประเมิน ผลด้วยตนเอง	คำชี้แจงคลุมเครือ ไม่ให้โอกาสนักเรียนทำงานและประเมินผล ตนเอง
มีระเบียบวินัยดี ให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยความเต็ม ใจ	ทำอะไรตามใจชอบ ให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเสียไม่ได้

ปี ค.ศ. 1969 ไอเนส เอ เอ็ดจ์²³ (Inez A. Edge 1969) ได้
ทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลของนักศึกษาครูสาขาประถมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาใน
ปี ค.ศ. 1962-1967 จากมหาวิทยาลัย เออ เบอเรน "ในรัฐอัลบามา โขยได้ส่งแบบ

²³Inez A. Edge, "A Following up Study of Elementary of
Education Graduate of Urbarn University from 1962-1967, Dissertation
Abstract, 29, (May 1969,), 3763-A.

สอบถามไปยังผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 445 คน จากผลการวิจัยพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาต้องการให้ปรับปรุงวิชาการศึกษามีการเตรียมตัวอย่างเหมาะสมก่อนที่จะออกไปฝึกสอน และกิจกรรมที่ช่วยสร้างสมรรถภาพการสอน

จากการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมอันนำมาสู่ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาฝึกสอนหรือครูประจำการก็อาจมีสาเหตุมาจากสิ่งต่าง ๆ หลายประการ เช่น อาจเกิดขึ้นจากตัวครูเอง หรือจากสิ่งแวดล้อมที่ครูได้ปฏิบัติงานอยู่ เช่น ตัวนักเรียน บุคคลากรในโรงเรียน เป็นต้น อย่างไรก็ตามก็ได้มีผู้วิจัยหลายท่านได้พยายามศึกษาเพื่อหาวิธีแก้ไขปัญหานั้น เช่น การใช้สถานการณ์จำลองของปัญหา (Simulation) เขาช่วยแก้ปัญหการสอนในห้องเรียนของนักศึกษา ฝึกหัดครูหรือครูประจำการ โดยมุ่งให้นักศึกษาฝึกสอนได้พบกับประสบการณ์ วิชาที่พหุและฝึกแก้ปัญหาควยตนเองก่อนออกไปทำการฝึกสอน เกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อแก้ไขปัญหการสอนนี้ ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้ในต่างประเทศหลายท่าน ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

ในปี ค.ศ. 1962 เบส วาย เคอช²⁴ (Best Y. Kersh) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ "การสร้างสถานการณ์จำลองในห้องเรียน" โดยได้จำลองสถานการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ขึ้นเป็นภาพยนตร์แล้วแสดงวิธีแก้ปัญหานั้นไว้ควยแล้วนำไปให้นักศึกษาครูใหม่ประสบการณ์กับปัญหาการเรียนการสอนก่อนไปฝึกสอนจริงในห้องเรียน

²⁴Best Y. Kersh, "The Classroom Simulator" Journal of Teacher Education, 13, (Mar., 1962), p. 110.

ในปี ค.ศ. 1969 พี.เจ. แทนซี และ เดอริค อันวิน²⁵ (P.J. Tansey and Derick Unwin) ได้ทำการศึกษา "การนำเอาสถานการณ์จำลอง และการเล่นเกมมาใช้ในวงการการศึกษา" โดยการนำเอาปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในโรงเรียนมาสร้างเป็นสถานการณ์จำลองแล้วนำไปใช้ในการอบรมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา เจฟเฟอร์สันจำนวน 232 คน โดยจัดสภาพการณ์ให้เขาอบรมรู้สึกว่าเขาเองอยู่ในเหตุการณ์ประจำวันที่ครูใหญ่จะต้องพบเห็นและให้ครูใหญ่เหล่านั้นฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเอง จากผลการวิจัยแทนซี และอันวินได้กล่าวสรุปถึงประโยชน์ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. สถานการณ์จำลองช่วยแก้ปัญหาที่เขาพร้อมกิจกรรมเกิดความสนใจ
2. เป็นกลวิธีที่บุคคลใครร่วมมือกัน
3. ช่วยให้ครูสามารถสอนได้ในช่วงเวลาอันแม่เด็กไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร
4. ช่วยสร้างความรู้สึกให้เป็นจริง เกิดสัมพันธภาพในห้องเรียนขึ้น
5. สามารถรวบรวมปัญหาได้ และทำให้ปัญหานั้นเข้าใจยิ่งขึ้น
6. ช่วยเปลี่ยนสภาพการเรียนการสอนของครู
7. เป็นโครงสร้างที่เสนอรายละเอียดได้ดีขึ้น
8. สามารถเลือกวิธีปฏิบัติที่ต้องการได้
9. สถานการณ์จำลอง เป็นสถานการณ์ที่ครูจัดขึ้นไม่จำเป็นต้องมีการควบคุม

การดำเนินงาน

10. ใหญ่ที่อยู่ในสถานการณ์นั้นตัดสินใจได้อย่างอิสระ

²⁵P.J. Tansey and Derick Unwin, Simulation and Gaming in Education, London : Methuen Educational Ltd., 1969, pp. 9-12.

ปี ค.ศ. 1972 โจเซฟ มาเกียส เดโอโพล²⁶ (Joseph Marcias Leopoldo) ได้ทำการศึกษเกี่ยวกับ "การใช้สถานการณ์จำลองของครูที่สอนภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้ฝึกในการฝึกกิจกรรม เฉพาะอย่างและการแก้ปัญหา" โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาการสอนภาษาต่างประเทศจำนวน 15 คน ของมหาวิทยาลัย โอไฮโอ ในปีการศึกษา 1971 ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศ ช่วยให้ครูสามารถแยกแยะและแก้ปัญหาในการสอนได้ และสามารถนำเอาสถานการณ์จำลองไปใช้ในโปรแกรมการสอนภาษาต่างประเทศได้ มีคุณค่าต่อการนำไปสอนเป็นคณะ

ปี ค.ศ. 1972 เกียร์ ทักเลอร์ เดวิด²⁷ (Greer Tucker David) ได้ศึกษา "ผลของทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนฝึกหัดครูที่ใช้สถานการณ์จำลองกับกลุ่มที่ไม่ใช้สถานการณ์จำลอง" โดยผู้วิจัยได้ใช้สถานการณ์จำลองฝึกนักเรียนฝึกหัดครูที่เป็นกลุ่มทดลอง 2 สัปดาห์ ก่อนที่จะออกฝึกสอนอีก 8 สัปดาห์ เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งออกไปฝึกสอนโดยตรง 10 สัปดาห์ จากผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนฝึกหัดครูกลุ่มทดลองที่ฝึกจากสถานการณ์จำลองก่อนออกฝึกสอน มีความเชื่อมั่นการสอนในห้องเรียนมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความเชื่อมั่นในการสอนคือ ลักษณะที่แสดงออกทางสังคมในห้องเรียนดีกว่า และมีความกระตือรือร้นในการสอนมากกว่าและประสบผลสำเร็จในการสอนมากกว่า

²⁶ Joseph Marcias Leopoldo, "The Use of Simulation in Foreign Language Teacher Education in Activity Specific Teaching Simulation, Dissertation Abstracts, 33, (October, 1972), 1567-68-A

²⁷ Greer Tucker David, "The Effect of A Simulation Treatment on Their Inner City Classroom Pupils," Dissertation Abstracts, 33, (August, 1972), 637-A.

ปี ค.ศ. 1972 เคนดริค ฮุค เซอร์²⁸ (Kendrick Houck Cherry)
 ได้ทำการศึกษา การจัดรูปแบบพฤติกรรมสำหรับสถานการณ์จำลอง เพื่อการฝึกอบรมครู
 ใหม่" โดยผู้วิจัยใช้กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ฝึกกับสถานการณ์จำลองของปัญหา 20 ปัญหา
 พร้อมทั้งวิธีแก้ปัญหา เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม 2 กลุ่มที่ไม่ได้ฝึกด้วยสถานการณ์จำลอง
 ผลการวิจัยพบว่า การใช้สถานการณ์จำลองในการฝึกอบรมครูใหม่ มีประสิทธิภาพดีกว่า
 อย่างมีนัยสำคัญ สถานการณ์จำลองช่วยให้ครูใหม่เข้าใจเหตุการณ์ในโรงเรียนดีขึ้น ครู
 ใหม่สามารถทราบปัญหาในห้องเรียนและหาวิธีแก้ปัญหาล่วงหน้าได้ เมื่อออกไปเป็นครู

ปี ค.ศ. 1972 โรเบอตา ทอร์สัน แอนเดอร์สัน²⁹ (Roberta Thorson
 Anderson) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ "การวิเคราะห์การพัฒนาการใช้สถาน
 การณ์จำลองสอนกลุ่มครูก่อนประจำการ" โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์พัฒนาการ
 สอน โดยใช้สถานการณ์จำลองเปรียบเทียบกับการสอนแบบบรรยาย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง
 นักเรียนระดับประถมและมัธยมของสถาบันการศึกษาแห่งชาติ อีแวนตัน มลรัฐอิลลินอย
 โดยใช้ทั้งนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 54 คน สอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับ
 เกม เปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มควบคุมจำนวน 18 คน ซึ่งใช้การสอนแบบบรรยาย
 โดยใช้เวลาทดสอบ 1 เดือน ผลการวิจัยพบว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองได้ผล
 ดีกว่าการสอนโดยวิธีบรรยาย โดยนักเรียนจะมีความสามารถสูงขึ้น ช่วยให้ครูแก้ปัญหา
 ขอบกพร่องในการเตรียมการสอนได้ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงหน้าที่การอยู่ร่วมกัน

²⁸Kendrick Houck Cherry, "A Behavior Management Simulation Model for Pre-service Teacher Training," Dissertation Abstracts, 32, (March, 1972), 5087-A.

²⁹Roberta Thorson Anderson, "Development and Analysis of a Simulation Device for Teaching Group Member Roles to Prospective Teachers, Dissertation Abstracts, 32(1972) 5087-A.

จากผลการวิจัยตามที่กล่าวมาแล้วจะ เห็นว่าพฤติกรรมของครูในการปฏิบัติ การสอน มีลักษณะแตกต่างกันออกไป ทั้งที่เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการสอน และพฤติกรรมที่เป็นปัญหามักการศึกษหลายท่านได้พยายามศึกษาหาวิธีแก้ไขปัญหาการสอน ของครูหลายวิธีด้วยกัน เช่นจัดให้มีการฝึกอบรม จัดอภิปรายแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น การใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) ก็เป็นวิธีการหนึ่งในการนำมาช่วยแก้ปัญหา การสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาในปัจจุบันนี้มาก

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการทำการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อแก้ปัญหาการเรียน การสอน โดยเน้นปัญหาของครู
2. เพื่อสร้างสถานการณ์จำลองโดยสร้างเมืองและโรงเรียนในจินตนาการ ขึ้นให้เป็นตัวแทนโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเมืองไทย จำลองชั้นเรียน นักเรียน ครู คุ่มอครู หลักสูตรของโรงเรียน เรื่องราวของเมืองที่โรงเรียนตั้งอยู่ ประชากร ระเบียบ ระเบียบของนักเรียนแต่ละคน แผนภูมิสังคมมิติ
3. เพื่อสร้างสถานการณ์จำลองปัญหาของครู ดังต่อไปนี้
 - 3.1 ครูรู้สึกตึงเครียดเมื่อมีผู้มาตรวจดูการสอน
 - 3.2 ครูในโรงเรียนบางคนไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
 - 3.3 ครูขาดความกระตือรือร้นในการสอน
 - 3.4 ครูรู้สึกไม่สบายใจที่ให้คะแนนเด็กตก
4. เพื่อทดลองใช้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นกับนิสิต ที่ยังไม่มีประสบการณ์ ในการสอน ฝึกแก้ปัญหาที่กำหนดไว้

ขอบเขตของการวิจัย

1. สร้างสถานการณ์จำลองปัญหาของครูในระดับประถมศึกษาตอนปลาย คือ ระดับประถมศึกษาปีที่ 5 เท่านั้น
2. ให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เข้าร่วมในการสร้างสถานการณ์จำลองจำนวน 20 คน
3. สมมุติเมือง โรงเรียนและนักเรียนให้มีลักษณะเป็นตัวแทนของโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย
4. เลือก ปัญหาเพื่อนำมาสร้างสถานการณ์จำลอง 4 ปัญหาดังนี้คือ
 - 4.1 ครูผู้ฝึกคน เคนเมื่อมีผู้มาตรวจดูการสอน
 - 4.2 ครูในโรงเรียนบางคนไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
 - 4.3 ครูขาดความกระตือรือร้นในการสอน
 - 4.4 ครูผู้ฝึกไม่สบายใจที่ให้คะแนนเด็กตก
5. สุ่มตัวอย่างแบบง่ายนินิต ชั้นปีที่ 3 ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 15 คน เพื่อทดสอบฝึกการใช้สถานการณ์จำลองแก้ปัญหาการเรียนการสอนของครู

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้ฝึกการแก้ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนแทนการฝึกสอนจริงได้ หรือลดเวลาการออกฝึกสอนลงได้
2. สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนโรงเรียนฝึกสอน โดยไม่ควบคุมกับการสอนแบบจุลภาค
3. สถานการณ์จำลองจะช่วยฝึกฝนให้นิสิตครูจักแก้ปัญหาในการเรียนการสอนด้วยตนเอง เมื่อนิสิตได้นำเอาปัญหาอภิปรายรวมกัน แต่ละคนย่อมมีวิธีแก้ปัญหาที่ต่างกันไป ซึ่งจะทำให้สามารถรู้วิธีแก้ปัญหาวางอย่างเคียวได้หลายวิธี

4. สถานการณ์จำลองจะมีประโยชน์ต่อสถาบันฝึกหัดครู ในการที่จะช่วยลดเวลาในการส่งนักศึกษาครูออกฝึกสอนในหน่วยลง หรืออาจจะไม่ต้องออกฝึกสอนเลย

วิธีที่จะดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีวรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับลักษณะและพฤติกรรมของครูจาก หนังสือ และเอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นความรู้พื้นฐานในการดำเนินงานวิจัย

2. ศึกษาปัญหาของครูที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในโรงเรียน ในประเทศไทย จากหนังสือเอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่มีผู้ได้ทำมาแล้ว และได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน

3. นำปัญหาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาและรวบรวมไว้มาพิจารณาและร่วมอภิปรายในกลุ่มสมาชิกที่อยู่ในโครงการ การสร้างสถานการณ์จำลองและอาจารย์ผู้ควบคุมโครงการ เพื่อเลือกเอาปัญหาที่เห็นว่าจะมีความสำคัญต่อโรงเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย มาสร้างสถานการณ์จำลอง จากมติที่ประชุมเห็นว่าควรนำเอาปัญหาต่อไปนี้ไปสร้างสถานการณ์จำลอง

3.1 ปัญหาครูรู้สึกคน เต้น เมื่อมีผู้มาตรวจดูการสอน

3.2 ปัญหาครูรู้สึกไม่สบายใจที่จะให้คะแนนเด็กตก

3.3 ปัญหาครูขาดความกระตือรือร้นในการสอน

3.4 ปัญหาครูในโรงเรียนบางคนไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. พิจารณาเลือกสื่อที่นำมาใช้เพื่อเสนอปัญหาต่าง ๆ ของสถานการณ์จำลองและเลือกได้ดังนี้คือ

1.4 ใช้การบันทึกภาพโทรทัศน์ เสนอปัญหาที่ 3.1

4.2 ใช้การเขียนบรรยายเหตุการณ์ เสนอปัญหาที่ 3.2

4.3 ใช้สไลด์เทปเสียง เสนอปัญหาที่ 3.3

4.4 ใช้การแสดงบทบาท เสนอปัญหาที่ 3.4

5. ประชุมปรึกษากับกลุ่มสมาชิก เพื่อกำหนดตัว เมืองและสภาพทางภูมิศาสตร์ และโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจินตนาการขึ้นให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในประเทศไทย จำลองชั้นเรียน นักเรียน สร้างคู่มือครู หลักสูตร เรื่องราวของตัวเมืองที่โรงเรียนตั้งอยู่

6. นำปัญหาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้มาเขียนเป็นเรื่องราวและบทสคริปท์ ตามลักษณะของสื่อที่จะ เสนอ

7. เลือกนักเรียนในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยกำหนดชื่อและนามสกุลตามเรื่องราวที่ได้จำลองขึ้นเพื่อเข้าร่วมแสดงในสถานการณ์จำลองปัญหาครูผู้ศึกษาแทนเมื่อมีผู้มาตรวจการสอบ เสนอ โดยใช้การบันทึกภาพโทรทัศน์

8. นัดขอมผู้เข้าร่วมแสดงก่อนการบันทึกภาพ 2 ครั้ง เพื่อให้ผู้แสดงเข้าใจบทบาทของตัวเองดีขึ้น

9. ทำการบันทึกภาพโทรทัศน์โดยใช้กล้องโทรทัศน์แทนตัวครูผู้พัฒนา และใช้การบรรยายบน Caption แทนเสียงครูผู้พัฒนาทั้งนี้เพื่อต้องการจำลองให้ครูผู้พัฒนามีลักษณะเป็นกลางไม่บังลักษณะเพศ

10. แก้ไขเพิ่มเติมข้อบกพร่องจากการบันทึกภาพให้ดีขึ้น และนำมาเปิดให้กลุ่มสมาชิกชมเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้

11. ถ่ายทำสไลด์ตามสคริปท์ที่เขียนไว้แล้วนำบทบรรยายมาบันทึกเสียงโดยใช้เครื่องสไลด์ซิงโครไนเซอร์ ควบคุมให้ภาพสไลด์และเสียงดำเนินไปพร้อมกัน

12. เลือกตัวแทนนิสิตจำนวน 15 คน ของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผ่านการเรียนวิชาหลักการสอน Method of Teaching มาแล้วมาทดลองฝึกใช้สถานการณ์จำลองทั้ง 4 แบบ

13. หลังจากทดลองฝึกใช้สถานการณ์แต่ละแบบแล้ว นิสิตจะช่วยอภิปรายวิธีแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่นำเสนอ นั้น ตามหัวข้อที่กำหนด

14. ให้นิสิตตอบแบบสอบถามถึงวิธีแก้ปัญหาและการประเมินผลจากสถานการณ์จำลองตามความคิดเห็นของตัวเอง

15. นำแบบสอบถามและแบบประเมินผลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

16. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลอภิปราย และให้ข้อเสนอแนะ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า

1. ชุดสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นเกี่ยวกับ โรงเรียนและนักเรียน สามารถเป็นตัวแทนโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายในประเทศไทยได้

2. ชุดสถานการณ์จำลองที่เกี่ยวกับปัญหาการสอนทั้งสี่ปัญหาเป็นปัญหาที่ครูในระดับประถมศึกษาประสบมากที่สุด

3. แบบสอบถามและแบบประเมินผลที่ใช้วิธีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการสอนในห้องเรียน มีความเที่ยงตรง และเชื่อถือได้

4. ตัวอย่างประชากรที่ทดลองใช้สถานการณ์จำลองฝึกแก้ปัญหาการสอน มีความคิดเห็นและทัศนคติที่คัดค้านนำมาเสนอปัญหาต่าง ๆ ของสถานการณ์จำลอง

ความจำกัดของปัญหา

1. เนื่องจากการพิจารณาอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ใช้เวลานานจึงมีเวลาจำกัดในการศึกษาค้นคว้าวรรณคดีที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของครูในการนำมาสร้างสถานการณ์จำลอง

2. การสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อแก้ปัญหาการสอน ของนักศึกษาครู แทนการออกฝึกสอนจริง ยังไม่มีผู้ใดทำมาก่อนในประเทศไทย และในต่างประเทศยังมีอยู่น้อยมาก จึงยากต่อการศึกษาค้นคว้าวรรณคดีที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการวิจัยครั้งนี้

3. เนื่องจากปัญหาของครูในการเรียนการสอนมีมากมายสำหรับวิจัยนี้ให้หยิบยกเฉพาะปัญหาที่เห็นว่าสำคัญเพียงสี่ปัญหามาสร้างสถานการณ์จำลอง ฉะนั้นการวิจัยนี้ จึงไม่สามารถเสนอปัญหาครอบคลุมได้ทุกปัญหา

4. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบการทดลอง ตัวอย่างประชากรมีจำนวนน้อย ข้อมูลที่ได้รับอาจจะไม่สามารถเป็นตัวแทนความคิดเห็นของนักศึกษาครูทั่วประเทศได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนชานเมืองวิทยาที่สมมุติขึ้น

โรงเรียนชานเมืองวิทยา หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่จินตนาการขึ้นให้ เป็นตัวแทนของโรงเรียนในประเทศไทย โดยกำหนดให้ตั้งอยู่ในอำเภอชุมทางซึ่งเป็นเมืองที่สมมุติขึ้น เช่นเดียวกัน

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่สถาบันฝึกหัดครูทุกแห่ง และทุกระดับการศึกษา รวมทั้งนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักศึกษาฝึกสอน หมายถึง นักศึกษาครูที่ออกฝึกสอนตามโรงเรียนหรือห้องเรียนต่าง ๆ เพื่อหาประสบการณ์วิชาชีพครู ภายใต้การให้คำแนะนำปรึกษาจากอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง

ครูพี่เลี้ยง หมายถึง ครูประจำการที่เป็นครูประจำชั้น ครูประจำวิชาหรือครูอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบ การสอนและ ควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนที่นักศึกษาฝึกสอน ทำการสอนอยู่ โดยได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอน คอยให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียนฝึกสอนแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและในโรงเรียนทั่วไป

อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่นักศึกษาฝึกสอน
เรียนอยู่ อาจารย์นิเทศก์เป็นอาจารย์ที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลนักศึกษาที่ออกฝึกสอนตามโรง
เรียนต่าง ๆ และเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำร่วมกับครูพี่เลี้ยงในการแก้ปัญหา
การเรียนการสอนที่อาจเกิดขึ้นหรือครูพี่เลี้ยงไม่สามารถแก้ปัญหาได้ หรือแก้ไขได้ แต่ยังไม่
กระจ่างชัด นักศึกษาฝึกสอนก็จะนำปัญหาเหล่านั้นมาปรึกษากับอาจารย์นิเทศก์ต่อไป และ
หน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของอาจารย์นิเทศก์คือ ทำการประเมินผลการสอนของนักเรียน
ฝึกสอนและการให้ข้อเสนอแนะ

บุคคลากรในโรงเรียน หมายถึง ครูทุกคนในโรงเรียน เช่น ครูใหญ่ ผู้ช่วยครู
ใหญ่ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ หัวหน้าสายวิชาครูแนะแนว ครูบรรณารักษ์
ครูพยาบาล ครูพิเศษ ครูประจำชั้นนอกจากนี้ก็มีคณงาน ภารโรง นักเรียน ผู้ปกครอง
นักเรียน เป็นต้น

ปัญหาครู หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวครูเองในระหว่างปฏิบัติงานในโรง-
เรียน ปัญหาของครูมีอยู่มากมาย เช่น ปัญหาการใช้ความรู้ที่จำเป็นต่อการสอน ปัญหาทาง
สุขภาพ ปัญหาความต่องานต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น สำหรับปัญหาที่ผู้วิจัยได้หยิบยกขึ้น
มาสร้างสถานการณ์จำลองคือ

1. ครูรู้สึกตนเอง เมื่อมีผู้มาตรวจการสอน
2. ครูในโรงเรียนบางคนไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
3. ครูขาดความกระตือรือร้นในการสอน
4. ครูรู้สึกไม่สบายใจที่ให้คะแนนเด็กตก

สถานการณ์จำลอง (Simulation) หมายถึง การรวบรวมปัญหาต่าง ๆ
ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนจริง ๆ มาสร้างเป็นสถานการณ์จำลองของปัญหาขึ้น ซึ่งเป็นสถาน
การณ์ที่สมมุติขึ้นให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ฝึกให้ผู้อยู่ในสถานการณ์เหล่านั้น แก้ปัญหา
ด้วยตนเองโดยให้คิดว่าตนเองเป็นครูคนหนึ่ง และกำลังเผชิญกับปัญหาดังกล่าว จะต้องคิด
หาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งแต่ละคนย่อมมีวิธีการแก้ปัญหาแตกต่างกันออกไป นำวิธี

การแก้ปัญหาต่าง ๆ ของแต่ละคนมาอภิปรายรวมกัน ซึ่งจะทำให้รู้วิธีแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธีคือ การแก้ปัญหานั้นเดียวกัน การสร้างสถานการณ์จำลอง อาจจะสร้างออกมาได้หลายวิธี แต่สำหรับการสร้างสถานการณ์จำลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเอาสื่อต่าง ๆ มาใช้ในการเสนอปัญหาคือ

1. การบันทึกภาพโทรทัศน์
2. การแสดงบทบาท
3. การใช้สไลด์เทปเสียง
4. การเขียนบรรยายเหตุการณ์

การบันทึกภาพโทรทัศน์ คือการใช้วิธีการและเทคนิคในการใช้กล้องโทรทัศน์จับภาพต่าง ๆ ที่ต้องการ ซึ่งอาจจะเป็นภาพจากการแสดง ภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ โดยกล้องโทรทัศน์จะทำหน้าที่เปลี่ยนภาพที่รับได้เป็นสัญญาณไฟฟ้าแล้วส่งสัญญาณไฟฟ้าไปยังเครื่องบันทึกภาพโทรทัศน์ (VTR) ซึ่งจะบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กล้องโทรทัศน์ถ่ายไว้ทั้งหมด และนอกจากนี้เครื่องบันทึกภาพยังสามารถบันทึกเสียงจากเหตุการณ์หรือการแสดงต่าง ๆ โดยผ่านไมโครโฟนพร้อมกันกับการบันทึกภาพอีกด้วย สำหรับการบันทึกภาพที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการบันทึกภาพปัญหาการสอนในห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เกี่ยวกับปัญหาการรู้จักคน เคนเมื่อมีผู้มาตรวจดูการสอน

การแสดงบทบาท เป็นการแสดงละครเพื่อแก้ปัญหการสอน ซึ่งเป็นแบบจำลองของปัญหาชนิดหนึ่ง โดยกำหนดบทบาทการแสดงไว้สองประการ คือบทบาทของครูที่แสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและบทบาทของตัวประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น โดยผู้สร้างปัญหาจะกำหนดลักษณะและพฤติกรรมให้แก่ผู้แสดงแต่ละคน พร้อมทั้งกำหนดปัญหาที่จะแสดงให้ทราบด้วย แต่ไม่ได้เขียนบทสนทนาให้ดูแสดงจะคงใช้ความสามารถตามลักษณะและพฤติกรรมที่กำหนดไว้แสดงเอง โดยมีผู้ชม ซึ่งเป็นนักศึกษาครู ฝ่้ามองดูพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านั้นอยู่ และคนหาวิธีแก้ปัญหาที่พบจากการแสดงเหล่านั้น สำหรับปัญหาที่ใช้ในการแสดงบทบาทคือ ปัญหาครูในโรงเรียนบางคนไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

การใช้สไลด์เพปเสียง คือ วิธีการใช้ภาพสไลด์ ซึ่งถ่ายจากเหตุการณ์ของปัญหาซึ่งจำลองจากสถานการณ์ ซึ่งเกิดขึ้นจริง ๆ ในห้องเรียน นำภาพสไลด์เหล่านั้นมาบรรยายโดยการบันทึกเสียงลงไปเครื่องบันทึกเสียง แล้วใช้สัญญาณไฟฟ้าที่เรียกว่า พัลส์ จากเครื่องสไลด์ริงโครโนสเซอร์ ควบคุมการทำงานของเครื่องบันทึกเสียงและ เครื่องฉายสไลด์ เพื่อให้เสียงที่บรรยายดำเนินไปพร้อม ๆ กับภาพที่ปรากฏ ในการวิจัยนี้ปัญหาที่นำมาเสนอโดยใช้ภาพประกอบเสียงคือ ปัญหาครูขาดความกระฉือร้นในการสอน

การเขียนบรรยายเหตุการณ์ คือการเขียนบรรยายเหตุการณ์ของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เหตุการณ์ของปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการเล่าเหตุการณ์อย่างกว้าง ๆ ไม่มีบทสนทนา แต่จะบอกลักษณะของพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นปัญหาไว้ ตลอดจนเล่าเรื่องราวของพฤติกรรมที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านั้นด้วย ในการวิจัยนี้ ใช้ปัญหาครูไม่สบายใจที่ห้คะแนนเด็กตกนำมาเขียนบรรยายเหตุการณ์